

Generalni direktor Autoriteta Civilnog Vazduhoplovstva Republike Kosovo,

Na osnovu članova 67, 72. i 74. Zakona br. 03/L-051 o civilnom vazduhoplovstvu („Službeni list Republike Kosovo“, Godina III, br. 28, 4. jun 2008),

U cilju definisanja zahteva za registraciju aerodroma koji nije sertifikovan ili odobren aerodrom, za potrebe operatora vazduhoplova koji je registrovao aerodrom i drugih operatora vazduhoplova sa dozvolom za korišćenje,

Nakon završetka procesa javnih konsultacija sa zainteresovanim stranama, u skladu sa Administrativnim uputstvom 01/2012 o procedurama za javne konsultacije zainteresovanih strana,

Donosi sledeći:

PRAVILNIK br. 9/2015 O REGISTROVANIM AERODROMIMA

Član 1 Oblast primene

Ovaj Pravilnik se odnosi na:

- a) Operatore vazduhoplova koji nameravaju da registruju aerodrom koji nije sertifikovan ili odobren aerodrom.
- b) Operatore vazduhoplova kojima je operator vazduhoplova koji je registrirao površinu dozvolio korišćenje registrovanog aerodroma.

Član 2 Obim primene

2.1 Registrovani aerodrom će se koristiti isključivo za nekomercijalne vazduhoplovne operacije po pravilima vizuelnog letenja tokom dana.

2.2 Registrovani aerodrom neće biti objavljen u zvaničnom Zborniku vazduhoplovnih informacija Republike Kosovo.

2.3 Izuzećem stava 2.1 ovog člana, ACV može izdati svakom operateru vazduhoplova specijalnu dozvolu za korišćenje registrovanog aerodroma za izvođenje operacija sa ciljem:

- a) obavljanja komercijalnih letova, koji počinju i završavaju na istom registrovanom aerodromu i odvijaju u se radijusu od 50 nautičkih milja od aerodroma ili
- b) obuke posade vazduhoplova, imajući u obzir bezbednost operacija i broj operacija na aerodromu.

Član 3 **Izrazi i definicije**

Za potrebe ovog Pravilnika, definicije koje se ovde koriste imaju sledeće značenje:

Aerodrom – Definisana površina na zemlji (uključujući zgrade, instalacije i opremu) koja je namenjena da se koristi u potpunosti ili delimično za dolazak, odlazak i površinsko kretanje vazduhoplova. U ovom Pravilniku, izraz aerodrom obuhvata letelišta i površine za jedrilice;

"Operator vazduhoplova" Osoba, organizacija ili preduzeće koje obavlja ili namerava da obavlja operacije vazduhoplovom ;

"Registrovan aerodrom" površina namenjena za sletanje i poletanje koji nije sertifikovan ili odobren aerodrom.

"Komercijalne vazduhoplovne operacije" za svrhe ovog Pravilnika podrazumevaju bilo kakve vazduhoplovne operacije pri kojima se vazduhoplov koristi za specijalizovane aktivnosti kao što su poljoprivreda, građevinarstvo, fotografisanje, istraživanje, osmatranje i oglašavanje iz vazduha;

Član 4 **Opšte odredbe**

4.1 Zahtev za registraciju aerodroma podnosi operator vazduhoplova.

4.2. Registrovani aerodrom mogu koristiti i drugi operatori vazduhoplova kojima to dozvoli operator vazduhoplova koji je registrovao aerodrom.

4.3. Operator vazduhoplova koji koristi registrovan aerodrom odgovoran je za sigurno izvođenje letačkih operacija na tom aerodromu, u skladu sa članom 5.2 d).

Član 5

Zahtev za registraciju aerodroma

5.1 Za registraciju aerodroma, operator vazduhoplova mora podneti zahtev za registraciju aerodroma, u pisanoj formi, Odeljenju za aerodrome u Autoritetu civilnog vazduhoplovstva Republike Kosovo.

5.2 Zahtev za registraciju aerodroma mora da sadrži sledeće podatke:

- a) Detaljne podatke u vezi podnosioca zahteva (lični podaci ili podaci o pravnom licu, adresa),
- b) Razloge podnošenja zahteva za registraciju aerodroma,
- c) Naziv površine i najbližeg naselja, geografske koordinate referentne tačke izražene u Svetskom geodetskom sistemu-1984 (WGS-84), koje je verifikovao ovlašćeni geodet,
- d) Izjavu podnosioca zahteva da su fizičke karakteristike aerodroma u skladu sa tehničkim zahtevima vazduhoplova koji nameravaju koristi aerodrom.

5.3 Sledeći dokumenti moraju biti priloženi zahtevu za registraciju aerodroma:

- a) Izjava podnosioca zahteva, overenu kod notara da se vlasnik, ili posednik aerodroma, ili osoba sa pravom korišćenja aerodroma slaže da podnosilac zahteva može koristiti njego/njen aerodrom za poletanje i sletanje vazduhoplova, i u skladu sa odredbama člana 6, stav 5.
- b) Skalirani plan (mapa) aerodroma, sa naznačenom skalom i kratkim opisom površine (asfalt, trava, beton ili asfaltno-betonska površina ili drugo), sa najboljim pristupom i pravcima sletanja i poletanja, značajnim preprekama u samoj oblasti, ili u njegovoj neposrednoj blizini.

5.4 Tokom procene zahteva za registraciju aerodroma, Autoritet civilnog vazduhoplovstva može da zatraži dodatnu dokumentaciju, kada se ista smatra potrebnom.

Član 6

Registracija aerodroma

6.1 Autoritet civilnog vazduhoplovstva će registrovati aerodrom ako podnosilac zahteva ispunjava sve uslove propisane ovim Pravilnikom . U zavisnosti od izjave podnosioca zahteva u vezi saglasnosti vlasnika, posednika aerodroma, ili pravno/fizičkog lica sa pravom korišćenja aerodroma – iz člana 5.3 (a), potrebe podnosioca zahteva i uslova aerodroma, registracija će biti izdata na određeni ili neodređen period.

6.2 Registracija aerodroma prestaje istekom ograničenog perioda za koji je registrovan aerodrom.

6.3 Autoritet civilnog vazduhoplovstva može izbrisati registrovan aerodrom iz Registra pre isteka roka za koji je registrovan, kada:

- a) se utvrdi da je, tokom podnošenja zahteva, operator vazduhoplova podneo netačne i/ili lažne informacije,
- b) delovanja ili procedure operatora vazduhoplova ugrožavaju bezbednost i sigurnost vazdušnog saobraćaja, ili prouzrokuju štetu trećim licima,
- c) operator vazduhoplova ne postupa u skladu sa ovim Pravilnikom, i zakonskim zahtevima koji se odnose na registraciju aerodroma, i pravilima i propisima koji se odnose na vazdušni saobraćaj, uopšte.

6.4 Operator vazduhoplova čije odobrenje za registraciju aerodroma je odbijeno ili povučeno može ponoviti zahtev nakon što ukloni razloge zbog kojih je došlo do odbijanja ili povlačenja.

6.5 Registrovanje aerodroma ne utiče na bilo koji način na prava vlasnika ili posednika ovog aerodroma. Prijavlivanjem za registraciju, podnosilac izjavljuje, pod punom krivičnom i materijalnom odgovornošću, da on/ona neće koristiti registrovan aerodrom na način koji ugrožava prava vlasnika ili posednika.

6.6 Tokom procesa registracije, Autoritet civilnog vazduhoplovstva će proveriti adekvatnost aerodroma. Autoritet civilnog vazduhoplovstva nije odgovoran za stanje registrovanog aerodroma nakon registracije.

Član 7

Obaveštavanje i izveštavanje

Operator vazduhoplova koji koristi registrovani aerodrom mora da obavesti Autoritet civilnog vazduhoplovstva o svakom ugrožavanju sigurnosti i zaštite vazdušnog saobraćaja ili bilo kojem delovanju protiv nacionalnog zakonodavstva, tokom operacija vazduhoplova na registrovanom aerodromu.

Član 8

Sigurnost operacija sletanja i poletanja vazduhoplova na registrovanim aerodromima

8.1 Pre početka operacija letenja, vođa vazduhoplova mora pregledati površinu namenjenu za korišćenje, na način da je obiđe sa zemlje.

8.2 Kada je vazduhoplov parkiran, vođa vazduhoplova treba osigurati vazduhoplov od nepoželjnog kretanja.

8.3 Prilikom planiranja leta, vođa vazduhoplova i operator vazduhoplova moraju uzeti u obzir:

- a) specifičnosti procedura poletanja i sletanja,
- b) stanje površine za poletanje i sletanje,
- c) karakteristike izabranog i alternativnog aerodroma za poletanje i sletanje.

8.4 Tokom kretanja vazduhoplova, vođa vazduhoplova mora da obezbedi da propeler, krilo ili ostali delovi vazduhoplova pri kretanju ne dođu u kontakt sa licima, životinjama, objektima na površini, vozilima, itd.

8.5 Ako vođa vazduhoplova namerava da koristi asistenciju osobe na zemlji, dužan je da prethodno obavesti tu osobu o bezbednosnim zahtevima (*safety briefing*) i da se uveri da je ta osoba sposobna za pružanje adekvatne pomoći.

8.6 Pored obaveznog informisanja nekomercijalnih putnika, vođa vazduhoplova je dužan da putnike dodatno informiše:

- a) Da se operacija sprovodi od/na nesertifikovanoj površini koja možda ne ispunjava standardne zahteve za sigurnost operacija,
- b) Da, u slučaju obavljanja nekomercijalnih operacija, bez obzira na slučajeve koje pokriva polisa osiguranja izdata u skladu sa relevantnim zakonodavnim aktom, lete na sopstvenu odgovornost,
- c) O mogućim izvorima opasnosti u vezi takve operacije.

8.7 Operator vazduhoplova i vođa vazduhoplova, koji obavlja operacije poletanja sa registrovanog aerodroma na odobren ili sertifikovan aerodrom, dužan je da primenjuje alternativne mere bezbednosti propisane za takve operacije u sledećim oblastima:

- a) zaštita vazduhoplova od neovlašćenog pristupa,
- b) provera identiteta putnika,
- c) registracija liste putnika,
- d) provera bezbednosti putnika i prtljage,
- e) prevoz oružja i obaveštavanje odgovornih službi aerodroma.

8.8 Prilikom sprovođenja operacija u kontrolisanom vazдушnom prostoru aerodroma (CTR), vođa vazduhoplova mora:

- a) pre poletanja, uspostaviti radio vezu sa odgovornom aerodromskom kontrolom vazdušnog saobraćaja;
- b) ako nije u stanju da uspostavi radio vezu, dozvola leta u vazдушnom saobraćaju mora se dobiti preko telefona. Odgovorna kontrola vazdušnog saobraćaja neće dati nikakvo odobrenje za poletanje i sletanje;
- c) pre sletanja u CTR, zatraži elemente leta (dozvoljena visina i pravac) za slučaj neuspelog sletanja i potom izvesti odgovornog o napuštanju frekvencije kontrole vazdušnog saobraćaja;
- d) podneti plan leta, po potrebi.

8.9 Kada istovremeno više operatora vazduhoplova obavlja operacije na istom registrovanom aerodromu, operatori su odgovorni za adekvatnu koordinaciju aktivnosti leta.

8.10 Kada jedan ili više operatora vazduhoplova na istom registrovanom aerodromu često obavljaju operacije, preporučljivo je da se obezbede vatrogasne službe, postavi vetrokaz i standardni horizontalni znakovi adekvatni za operativne površine.

8.11 Pre obavljanja operacija, vođa vazduhoplova i operator vazduhoplova moraju izvršiti procenu rizika sigurnosti i preduzeti mere za ublažavanje i sprečavanje neželjenih događaja.

8.12 Tokom procene rizika, operator i vođa vazduhoplova moraju da uzmu u obzir moguće izvore opasnosti, odnosno:

- a) znanje, veštinu i iskustvo pri izvođenju operacija poletanja i sletanja na registrovane aerodrome,
- b) karakteristike i performanse vazduhoplova,
- c) opremu vazduhoplova za let,
- d) karakteristike površine u odnosu na ograničenja vizuelnih referenci (refleksija itd),
- e) stanje površine (prepreke, prisutnost lica i životinja, objekata, vozila, itd),
- f) ograničenja lokacije i pravca za poletanje i sletanje zbog prepreka ili konfiguracije okolnog terena,
- g) pravac vetra i karakteristike,
- h) dostupnost spasilačkih službi,
- i) dimenzije prostora i udaljenost od objekata ili područja aktivnosti,
- j) ostali vazdušni saobraćaj,
- k) ograničenja koja proizilaze iz vazduhoplovnog zakonodavstva,
- l) najbolje preporučene prakse uključujući informacije dobijene od drugih operatora vazduhoplova koji koriste registrovani aerodrom,
- m) dokaze i informacije dobijene izvidom površine,
- n) specifična ograničenja aerodroma izdata od strane nadležnog organa,
- o) signale na objektima na površini koji se odnose na pravila pristupa ili kretanja po registrovanim aerodromima.

8.13 Vođa vazduhoplova mora nadleteti aerodrom planiran za sletanje, po putanji koja omogućava stalan vizuelan kontakt sa površinom aerodroma, kako bi:

- a) sproveo poslednju proveru uslova pre konačne odluke o sletanju i pravcu sletanja,
- b) najavio svoju nameru za sletanje licima na aerodromu i okolini,
- c) proverio stanje površine, prepreke, pravac, karakteristike i brzinu vetra, prisustvo predmeta i objekata na površini, prisustvo i pravac kretanja lica i životinja u blizini, i
- d) utvrdio plan za bezbedno kretanje vazduhoplova posle sletanja do konačnog zaustavljanja (npr. mesto za parkiranje).

8.14 Tokom obavljanja sletanja i poletanja, vođa vazduhoplova treba obezbediti:

- a) da aerodrom ima odgovarajuću dužinu i širinu u odnosu na performanse vazduhoplova, pri čemu je potrebna dužina za sletanje/poletanje, dužina određena letačkim priručnikom ili odgovarajućim dokumentom uvećana za 30%.

- U svakom slučaju, dužina površine koja se koristi za sletanje i poletanje ne sme biti manja od 250 metara i njena širina ne sme biti manja od 15 metara,
- b) odgovarajuću alternativu za sletanje u slučaju kvara na motoru pri poletanju,
 - c) da je on/ona u stanju da izbegne sve prepreke na putanji poletanja za najmanje 50 stopa (15 m),
 - d) da je putanja vazduhoplova u prilazu ili odletu takva da je sve vreme vazduhoplov udaljen najmanje 500 stopa (150 m) od predmeta ili grupe ljudi.

Član 9

Zaštita vazdušnog saobraćaja na registrovanom aerodromu

Odgovorni organ za zaštitu vazdušnog saobraćaja u Republici Kosovo je Ministarstvo unutrašnjih poslova. Operator vazduhoplova koji namerava da registruje aerodrom treba saradivati sa odgovornim organom za zaštitu vazdušnog saobraćaja na registrovanom aerodromu.

Član 10

Stupanje na snagu

Ovaj Pravilnik stupa na snagu 1 novembra 2015.god.

Priština, 6.10.2015.

Dritan Gjonbalaj
Generalni direktor